№ 254
სამშაბათი, 9 დეკემბერი, 1897 წ.

1877—1897

ივერია

№ 254
სამშაბათი, 9 დეკემბერი, 1897 წ.

ფასი ერთ ნომერი—ერთი შაური.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

გაზეთის ღირს:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბეჭდად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამგეს. ხაზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი ტრანსპორტი პირველ ჯვარზედ 16 კაპ., მეორეზედ—8 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქართული თეატრი

ხუთშაბათს, 11 დეკემბერს,

პენეფისი ბ-ნ კანდელაკისა

ქართულის დრამატიულის დასისაგან წარმოდგენილი იქნება

რევიზორი

კომედია 5 მოქმედ. თხზ. გოგოლისა თარგმ. ა. ჭიპინაძისა

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ჩერქეზიშვილისა, კარგარელი, რჩეულიანისა, გრიელი; ბ-ნნი აბაშიძე, მესხი, გედევანოვი, გამყრელიძე, სეიმონიძე, შათირიშვილი, კანდელაკი, მუქელიშვილი, ადამიძე, კარბელი, საფაროვი, გვარამაძე, და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი 8 საათზედ

რეჟისორი კ. მესხი

ახალი ამბავი

∴ ხუთშაბათს, 11 დეკემბერს, კრება აქვს საბჭოს ინ კომისიას, რომელსაც ტფილისში პოლიტეხნიკუმის დაარსების საქმე აქვს მინდობილი. ამ კრებაზედ კომისიას ლაპარაკი მხოლოდ იმის შესახებ ექმნება, თუ როგორ შეჰკრიბოს ამ საქმის განსახორციელებლად საჭირო ფული.

∴ 6 დეკემბერს, ხელმწიფე იმპერატორის სახელწოდების დღეს, კავკასიის მთავარ-მართებელმა თავ. გ. ს. გოლიცინმა სადღესასწაულო სადილი გაიმართა. სადილზედ მიწვეულნი იყვნენ სამხედრო და სამოქალაქო უწყებათა წარჩინებულნი მოხელენი.

∴ „ივერიის“ მკითხველებმა უკვე იციან, რომ ქალაქის საბჭომ გადასწყვიტა გამოისყიდოს უსახლეთ საზოგადოებისაგან ტფილისის ცხენის რკინის გზები. ქალაქის გამგეობამ კარგა ხანი შეტყობინება ეს ამბავი ხსენებულ საზოგადოებასაც მოსთხოვა დავთრები გადასათვალიერებლად. გუშინ, 8 დეკემბერს, უსახლო საზოგადოების დირექტორმა შეატყობინა გამგეობას, რომ ყველა დავთრები ბელგიაშია და ეხლა ვერ მოგაცემო. ამასთანავე დირექტორმა სთხოვა გამგეობას, გვასწავლეთო ისეთი საშუალება იმითის გამოწერისა, რომ გზაში დაკარგვისაგან უზრუნველ ყოფილ იქმნენო.

∴ პარასკევს, 6 დეკემბერს, ავლაბარში შემდეგი საზარელი ამბავი მომხდარა. ერთს სომეხს, გვარად მელქუმო

ба მიეცეს, როგორც ამას კანონი მოითხოვსო და აგრეთვე წარადგინოს თვით სამკუთნალოს დაარსების წესდების შესაფერად შეცვლილ პროექტი.

⁂ გაზ. „კავკაზის“ სიტყვით, თელავის მაზრის უფროსმა შუამდგომლობა აღძრა იმის შესახებ, რომ სოფ. კოსდოლისა და თოხნინის მცხოვრებელთ ნება მიეცეთ უფასოდ გამოიტანონ სახელმწიფო ტყიდან მდ. კისისხევის ნაპირების გამაგრებისათვის საჭირო ხე-ტყეთო.

⁂ გაზ. „ნორ-დარ“ იუწყება, რომ სპარსეთში ურმის სომხებსა და სპარსელებს შეტაკება მოუხდეთო. ამ შეტაკების შედეგი ის იქმნება, რომ მრავალი სომეხი კიდევ გადმოსახლდება რუსეთშია.

⁂ 1 იანვიდგან ამიერ-კავკასიის ქალაქების მცხოვრებლებზე გაწერილ საკომლო გარდასახადის მაგიერ უძარავ ქონების კვლიანზედ იქმნება გაწერილი სახელმწიფო გარდასახადი. სახელმწიფო ხაზინა მომავალ წელს ამ ცვლილებით 327,800 მან. შემოსავალს მოელისო, სწერს „პეტ. ვედ.“

⁂ 5 დეკემბერს სავაჭრო პოლიციის აგენტებმა იარშუაში უკარგისად იცნეს მესამე ხარისხის 150 პუთი, რომელიც კარგად გამომეცხვარი არ იყო და მასთან სიმინდ-ნარეკი აღმოჩნდა. გაზ. „კავკაზში“ ამბობს ამის გამო, რომ სპირთა ის მეპურეები, რომელნიც ასეთ პურს აცხობენ, პასუხის გებაზეთ იქმნენ მიცემულნენ.

⁂ „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაზ“ შუამდგომლობა აღუძრავს იმის შესახებ, რომ ამ საზოგადოების მეორე სამეთხველო, რომელიც ამ ჟამად მეორე მალალის ქუჩაზედ არის, ქალაქის მეშვიდე ნაწილში იქმნას გადატანილი, ავლაბრის მოედანზედ, ბოგატირიოვის სახლში, № 15.

⁂ 5 დეკემბერს, საღამოს 10 საათზედ, მე-7 ნაწილში, მეორე ლინეიის ქუჩაზედ, ეიღაც ტფილისის საქალ მოკვედილ სახოგადოების ედგათა სასწავლებლის ფანჯარას რევოლვერი დაბახა. ტყვია საღილო ოთახის ბერს მოხვდა ფანჯრიდგან და ფიცარში შეჩერდა. სასადილო ოთახში ამ დროს არავინ იყო. გამოძიებამ გამოარკვია, რომ რევოლვერი უსრულია ტფილისის მოქალაქე ვასილ ტეფანოვს (ოგივე ხანალოვი) ყმაწვილ კაცს, რომელიც უსაქმურად დადის თურმე. დამნაშავე ამამთავლში იქმნა მიცემული.

⁂ გაზ. „კავკასის“ მე-324 №-ში ბ-ნის კაცის წერილია დასტამბული, რომლითაც ეარ ჰყოფს ადგილობრივ გაზეთებში დასტამბულ ცნობებს თავისის მაღაზიის გაქურდვის შესახებ და სწერს: გადავთვალიერე ყოველი ჩემი ნივთები და აღმოვაჩინე, რომ 31 ათას მან. ნივთები წაუღიათ ქურდებს. რკინის შკაფში 80 ათასს მან. ნივთები მ�, მაგრამ ბიბოოტე განმზრახველთ შკაფის ქვემო ნაწილის გატეხვა ვეღარ მოუსწერიათო. გასასკეთად მობარებული ნივთები მე არა მქონდა-რა, სულ ჩემი საკუთარი იყოო.

⁂ ხუთშაბათს, 4 დეკემბერს, რუფეტკის ლუდხანაში იარმუკაზედ, შემდეგი უბედურება დატრიალდა. საღამო ჟამზედ ლუდხანაში შვიდი თურმე ტფილისის მოქალაქე მაიე მეჭიალიძე. მოითხოვეს ლუდი და დაუწყო მუსიკიი რეფეტკისას. ამ დროს ლუდხანაში მეორე კაციც შემოვიდა და ლუდი მოითხოვა. რეფეტკისამ თავი დაანება თურმე მეჭიალიძეს, მიუტანა ლუდი ახლად შემოსულს და იმას დაუწყო მუსიკიი. მეჭიალიძემ იწყინა თურმე რეფეტკის საქციელი, ამიოდენ ჯიბიდგან დანა და სასიკვდილოდ დასცხა კალი. დაჭრილი საავადმყოფოში იქმნა გაგზავნილი, დამნაშავემ მაშინვე გასწია პოლიციაში და ყოველივე უამბო მეკვლილ დაპატიმრებულ იქმნა.

ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲥᲜᲘᲡ ᲮᲝᲛᲑᲘᲓᲒᲐᲜ.

ᲯᲣᲠ ᲛᲔᲠᲩᲘ ᲫᲐᲛᲘ,—ᲙᲘᲚᲝᲒᲐ ᲪᲐᲒᲘᲚᲘ, თუ ᲫᲔᲫᲐ ᲒᲐᲛᲝᲜᲐᲗᲔᲡᲐ...

მართალია, სულ არა ვართ რა, არაკეთილი საქმე არა გვაქვს ღონეზედ, წეს-რიგზედ დაყენებული, მაგრამ არარაობასთან ის საკეთე მაინც გვქონს, რომ გუბერნატორად ნამყოფის, თ. ზერვაშიძის წყალობით პურის მაღაზიების საქმე რიგზედ გვაქვს მოწყობილი; ეს ჩვენის სიკეთის ერთიდაერთი დარგია, რომლითაც სულს ვიდგამთ და ადამიანური ელფერი გვედების.

მართალია ისიც, რომ ჩვენს ეგოდენ გაჭირვების ტალღებთან პურის მაღაზიების საქმე წყვეთია ზღვაში, მაგრამ სულ არარაობას ცალ-ულელი ხარი მაინც სჯობია. განა არარაობის ნიშანი არ გახლავთ ავკაცობა, სოფლის მმართველთა გადარჯულება, უწესოება და სხვანი. სხვა რომ არა იყოს-რა, ეამთავრესი უწესოება ისიც გახლავთ, რომ ჩვენის ხეობის სოფლის საზოგადოებათ სასოფლო ფულის სკაში გროში არ მოგზავნეთ გაჭირვების დღისათვის...

ჩვენს სოფლებში განუწყეტელივ, სათის სარყეიით, ატუზუღლები არიან სახელმწიფო მოხელეთა ჩაფრები და მეტატონის ისაულები სხვა-და-სხვა ხარჯის ასაკრეფად. კარგად მოეხსენებათ ყველის, რომ გლეხს გაჭირვებაც მაშინ არის, როცა ჩაფარი კარზედ უდგას. ბევრნი მათგანნი ეროს მიმდნად უჯიათნი არიან, რომ მრთელის კვირაობით ჩაუდგებიან ხოლმე გლეხებს სახლში; ჭკვებავენ იქ ცხენსაც და თავსაც. გლეხს ეხარჯება უკანასკნელი სათესელი ქერი ჩაფრის ცხენისათვის; ჭალავს ქათამსა, ინდოურს, იწყვეტს ბატებს, რომ ახირებეფილ სტუმრის გული მოიგოს, ქათამეთით წყალი დაალეგინოს—ღმერთს შეეხდოს. ილაჯ-გაწყვეტილს—რაკი არა შორდება ჩაფარი—მეტი ღონე არა აქვს, ჩარჩებისგან ერთი ორად ვალი უნდა აიღოს, გაისტუმროს ისაული, რომ თავისუფლად ამოიხვნეშოს. კიდეე კარგი, თუ იმათგანს, რომელსაც ჩაფარი უდგას, ვალის აღება და ჩაფრის დახვედრის ღონე შესწევს. წოიკე ბიან ქვრივ-ოხერ-ობლები, რომელთა ცოდვით ცა და დედა მიწა შეიძვრის ხოლმე...

აი, ამ შემთხვევისათვის გვეპრიალ საზოგადო ფულის დაზოგვა. ამ შემთხვევისათვის იმიტომ მოგახსენეთ, რომ ახლა, დვთის წყალობით, უზრუნველ-ყოფილნი ვართ გადამდებ სენისაგან. ნუ დაკვიდეწყდება ხორველმობის დრო. ის დრო, როდესაც ჩვენნი, ქსნელებნი, არსებობა ბეწვზედ ეკიდა... მაშინ სავალდებულოდ იქმნა აღიარებული, რომ სოფლებს ფული ფული გამოელოთ სადეზინფექციო წამლებისათვის. როგორ გგონიათ, ვის ალმაუნდა ფული? მარტო ახალგორის საზოგადოებას, რომელმაც ექიმიე თავს დაიყენა, კარანტინიც შეჰკრა და თავიც დაიცვა „ხორველის ანგელოზისაგან“. იმ გაჭირვებულ დღეებში სხვა სოფლებს-კი კომპლეხის კარანტინი ერტყა და გროში არ მოეძებნებოდათ წამლების შესაძენად. ისეი დღესაც, იმიტომ რომ ახალგორი ერთგულია თავისი სოფლისა: სხვა-და სხვა ჯარიმა, ბეგნდის ფული, სასოფლო ბაიროის ფული, რომელიც ნიშნად პატივისცემისა მეკორწინეთ გაპყვეს ხოლმე და მეკორწინეთა შეძლების მიხედვით იღებს არა ნაკლებ 50 მანეთისა,—სულ ესენი ინახება სასოფლოდ და არ იფლანგება სხვებივით... ს. ოძის ში, მაგალითად, ორი დუქანია. სოფელი მთავან იღებს 40 მანეთს წელიწადში, იღებს ბეგნის ფულსაც, ჯარიმების ფულიც სამოდად დგება, მაგრამ, როგორც ოძისის, აგრეთვე სხვა სოფლების საზოგადო ფულის ბედ-იღბლის ამბავი არავინ იცის... ამჟარაა, მცირე რამეზედ სოფელი ფეხზედ უნდა შედგეს, დაწიოკდეს.

არა ნაკლები ვაი-ვაგლახია მოგზაურ მოხელეთა და ბეგრის ცხენების საშოვნელთა. მთელ სოფელში, ან ორი ცხენია, ან ისიც არა. პატრონნი მოუდამ სოფელში ცხენებს არ აყენებენ. მოდის რომელიმე მოხელე და ვიდრე სოფელი რითიმე გაისტუმრებეს, ელის. ამაკა ადგება ხოლმ მამთარის ტრიალი და ვაი-ვაგლახი. ყველა ეს, რასაკვირველია, წარმოსდგება მმართველთა დაუდგენობით, რომელთაც სხვათა შორის ის ზნეკაა სკირთ, რომ (წერა კითხვის უცოდინრობისა გამო, თუ განძრახა—არ ვიცით) რომელსამე მთხოვნელს ადლევენ ბეკეედ-დაკრულ დაუწერელ ქაღალდს: „შე წერა არ ვიცი, შენ დაწერენე, რაც გინდაო“. ვიინჩანსა საქმე!... ზოგ მთხოვნელთაგანს გულში აკაკუნებს მეტი არა უძეგს რა. ჩაიწერინებენ თურმე, რომ ესა და ეს კაცი მიდის ამა და ამ ადგილს საქონლის გასასყიდად, რომელიც იყიდა ამა-და-ამ სოფელში ამა და ამ კაცისაგანა. ნამდვილად-კი საქონელი დაბარულები მიუდის და სადაც ჭნებავს, გაჰყიდის დაუბრკოლებლად..

ამის შემდეგ-მეტად-და მიმაჩნია ჩვენის სოფლების მმართველთა უდიერობის ალნშვნა. მეტი ღონე არა ვვაქვს, ვიდრე იმათ ხელში ვართ, სიმშიერე უნდა ეკუმთთ, ვაი ვაგლახით ვიცხოვროთ; ხოლო თუ თავგრობა, თავისს მოწყალე კალთას ჩვენს ხეობაზედაც დაიბერტყს, განსაკუთრებულს ყურაჯღებას მიაქცევს აკაკურ ლილინამ თავისი პატარა თათი ჩაჰკიდა იმისს ტლანქ ხელს და კარებისაკენ წაიყვანა.

— ხომ ჰხედავ, რა პატარა ვარ... ახადე ურდულს.

კაცმა ხელი აიწია, ერთს წუთს შეტოროტმანდა, და ეკაკუნ კარი გაალო.

სმი დარაჯი სწრაფად გამოჩნდა, კაცს მივარდნენ და წაიკიეს, მეოთხეჭ-ეკ ლილინა გამოსტაცა ხელიდგან.

მაგრამ როცა ლილინამ დაინახა, რომ დარაჯებს თოკებით შეკრული კაცი სატესაღოსაკენ მიჰყავდათ და თან გაბრაზებით წიხლებსა სცემდნენ, ტირილი დაიწყო და ჭყიროდა:—მამავ, არ მინდა, რომ მაგასა სცემონ. ეგ ჩემთან თამაშობდა. გარწმუნებენ, რომ ბოროტი არ არის... მამა, გენაცვა, უთხარი, ნუ სცემენ.

დარაჯმა მოუთმენლად აიწია მხრები და წაიბუტბუტა:

— დაანებე თავი, შე უგუნურო... ეგ კაცის მკვლელია!..

ანსუტასი. გეფდეანოვი

— ნუ იხრები!.. ოჰ, უბედურებავ! ნუ იხრები მეთქი მაგ ორმაში. მაგის დანახვაზედ საკვდილის ოფლს მასხამს.

ლილინამ მხიარულად გადიხარხარა.

— ჩავარდნისა არ მეშინიან, რა-კი შენ აქა ხარ.

ამაზე რომ ამბობდა, ლილინას კაცისაკენ ზურგი ჰქონდა მიქცეული. უცნობმა უცებ ისე მაგრადაი ჭკა ხელი და ჭას მოაშორა, რომ ლილინას თვალები ცრემლებით აევსო.

— ძალიან მატკინე, — ამოიკვნესა ესა ლილინამ; კეთილი მეგონე; მაგრამ ბოროტი ჭაოფილხარ. გარელი თავისს დღეში ორას მატკენს ხოლმე.

კაცი მომტირალს ბავშვს შესცქეროდა და, თითქოს იმისს ვულში რაღაცა გრძნობდა ვაიღვიძა, ძალდატანებით ხმა გამოიცვალა და ალერსით უთხრა.

— ნუ სტირი, პატარავ, ნუ! პატიოსანს სიტყვას გაძლევე, შენი წყენა არ მინდოდა! ოღონდ ნუ ეკარები რკინას და თუ ჩაიღენენ ჭაში... ნუ გეშინიან, მე ხელს არა გკრავ.

სწრაფად დამშვიდებულმა ლილინამ გაიღიმა, თუმცა ცრემლები ჰქონდა მორეული.

— მაშ პირწოთელი დამიკრიფე და ალარ ვიტირებ.

კაცი ყვავილებს ჭკრეფავდა და ულგერგილოდ აწყვიდდა ლილინას. ბავშვმა თაიგული შეჭკრა კეკლუცად, თავისს თოვლისავით თეთრს კისერთან მიიტანა და სთქვა:

— ეს ყვავილი რა ლამაზად მოსჩანს ჩემს თეთრს კისერზედ. არა, სისხლივით წითელია ..

ეს სურათი რომ არ დაენახა, კაცმა თავისი ჯიშები ხელები მიიფარა ალლუარჯღებული სახეზედ და აკანკალებულმა დაჭრილ პირუტყესავით ყვიროდა:

— მოიშორე წითელი... წითელი მოიშორე, თუ ღმერთი გწამს!

განკვიფრებულმა ლილინამ ყვავილები ხელიდგან გაუშო და თვალები ცრემლებით აევსო. კაცმა თვალები გაახილა და ლილინას თეთრს კისერზედ წითელი რომ ალარ დაინახა ბავშვის წინ დაიხარა, სცალლობდა სახეზედ ღიმილი გამოეხატა

— ეხლა გადამიარა... ეხლა-კი კეთილი ვიქნები, კეთილი, როგორც გრეტი! ოღონდ ნუ სტირი, პატარავ... არ მინდა, რომ იტირო!

მორცხვი, მორჩილად დახრილი კაცი ალერსიანად ხელს უსვამდა ლილინას ოქროს ფერს თმაზედ, როდესაც გზადგან გაეჭრებულის ცხენის ფეხის ხმა მოესმა. ძნინვარედ გასწორდა წელში, გადახტა და ბაღის კუთხეში ჩაისაფრა.

კარები მაგრად შეარყიეს და შემდეგ შეშეუბებული ხმა მოისმა:

— ლილინა, მანდა ხარ?

— დიახ, მამავ!

— კარები გამიღე... ჩქარა გაადე!

— არ შემიძლიან, კარგათ იცი, რომ ურდული ძალიან მაღლაა.

— მაშ როგორ დაჭკეტე?

— მე არ დამიკეტნია, იმან დაჭკეტა.

— ვინ იმან? მოისმა ზარ-დაცემოლი ხმა.

— იმან... ტუსაღმა... იმისი სახელი არ ვიცი.

შეშეუბებული ყვარილი გაისმა. ლილინამ, რომელსაც პირი კარები საკენ ჰქონდა, წყნარად მოიხედა და განკვიფრებულმა საშინელი სურათი დაინახა: უცნობი ტუსაღი, კედელთან ჩასაფრებული, მოჩოლვარე კამეჩს წაადგომ და კედელზედ თავის შეხეთქებას აპირებდა.

— ნუ უყურებ ყვავილებს, ნურც ჭას, ნურც ნიჩაბს, გაჯავრებით უთხრა ლილინამ: თორემ ისეე ბოროტი ვიხდები.

შეგნიდგან საშინლად აწევგიდოდნენ კარებს. ლილინა ხტუნაობით გაიქცა კაციასაკენ, ფარაჯაზედ მოეკიდა და ალერსიანად უთხრა:

— უნდა გაეღოთ მმასს... შენ აკი დამპირდი, გრეტსავით ვასიაოვენებო. მაგრამ ჯერ ეგ ნიჩაბი გადაადგე თორემ ვიტირებ.

გალურჯებული, აკანკალებული ტუსაღი ჩასქეკერდა ბავშვის ცრემლებ მორეულს, უმნაკო თვალებს, იმისკენ მიპყრობილს.

უცებ დამარცხებულ პირუტყესავით დაიბღავლა და ნიჩაბი ხელიდგან გაიგდო.

Digitized by Google

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და ჩამოართოს, მაგრამ... მახლას, რა გაეწყოთა და რა ვეეთქმის ამის მეტი:

„ᲨᲐᲑᲐ ᲙᲐᲪᲘ, ᲨᲐᲑᲐ ᲡᲘᲢᲧᲕᲐ,
ᲨᲐᲑᲐ ᲡᲐᲫᲘ ᲛᲘᲡᲐᲗ ᲥᲔᲨᲔᲚᲘ!“

მოგეხსენებათ, რომ ყველა კუნტულის მცხოვრები თავისი განსაკუთრებული ბეჯეი აზის და განსაკუთრებული „შე“ აქვს. ჩვენი, ფუშელების, განსაკუთრებული „შე“-ც იმაში გამოიხატება, რომ ჩვენ რიიმე აზრიანსა და ადამიანურს გართობას, თუნდაც ისეთს, როგორიც საჯაროდ წოგნების კითხვაა, ლოტოს ერთი „კვატერნო“ და „პიკნიკის“ ერთი თუნგი ღვინო გვირჩევნია, მაგრამ დავუბრუნდეთ ისევ კითხვის საქმეს. კითხვა როგორც იყო, ეერძო ოჯახში ვიიმართა და წაკითხულ იქნა კიდეც „კაკია-ადამიანი“?!

დამწერი

დაბალ სოფელი

Ს. ᲗᲘᲗᲚᲔᲗᲘ, 18 ნოემბერი. 13 ნოემბერს მობრძანდა სოფ. თიანეთში მაროდ-მადდეველ ქრისტიანობას ადმადგენელ სახოგადოების სკოლების ინსპექტორი მ. გორაინი. მეორე დღეს, 14 ნოემბერს, მამა გორაინი მოეფიზარაკა თიანეთის სახოგადოებას სკოლის შეკეთების შესახებ, რომელიც კარგა ხანგს თსოდულიხ. სახოგადოებამ ეკისრა ეოველსავე მასალის მომზადება და მოტანა, სთხოვა მ. გორაინს, რომ გეიმუმადგომდეთ სამბრეს ნანაშე, ოსტატებსა და ტეფალთადგან მრნად ფეზეკის მასალის კირ-ფუნჯრასთეეს ფეფდად შემწეობა მოკეკენო. მამა გორაინი დაჭმარდა სახოგადოებას, კეკდაბი, რომ ფეფდად რაც უნდეს შენობის კადაკეთებას, სამეზოდ აეგისრასო. მხოლოდ ეტყადეთ, რომ მასაკ და ადგ მოამზადათ და სკოლა ფაფუნეფისთეეს მოეეჩრასო. სახოგადოებამ მადდობა მოახსენა მამა გორაინს. მ. გორაინას მამამადეფრეს დარეგებამ და შემეწეობის დამარეგებმ ხალხს სეფეკეფი ადეეზრა, კეკეკებინებინა თავისი სადარბაკ და სთხოკა ეფრიფობამ მ. გორაინს: „გეეიმუმდომდეფო მთავრობის წინაშე, რომ ეს „ადაკეთის“ მიეეზრა, რომეფიც აკ ეკრიეს ბანაკეფ ამორჩეკეფმდეკ, თითნეეთის სამდადგრეს შეადკეკეს, დეკეკეთეთნო და ან ამდენი ბეკეარა კარგასახადი ეეკეკეთ. სეფეკეფნო“. მამა გორაინმა ეხსნნა ეფრადობას, რომ კეკ სეკმე მე არ შემეხება და, სამწუხაროდ, ეკრას კიეეკეფდეთო.

ბ ნმა თიანეთის მაზრის უფროსმა ეხსნნა ხალხს, რომ მ. გორაინს მარტო სკოლეკი აბარია და ეკრი ამ სკოლფთაკანია კეკ ჩვენი სკოლეკი, რომეფიაც თქკენ შეიდეკნა სწკადობენ. თქკენ ბეადეარად ეუნდა ეკრეფდეთ თავს, რომ ქრისტიანობას ადმადგენკეფ სახოგადოების შემწეობით გაკეთ ისეთი სკოლა, რომეფსაც ეკეფნ შეიდეკნა წერა-კითხვის გარდა ხკეობასა და მაზრის მეშობასაც ისწავდეთ. ამასთეთან უნდა კეკადეკეთ, რომ ამ კარზედ მომეფდრის ეკდა კარკა კეკეფრთხადდეთ, და ხკედ ეკეფრთ თქკენ სამეკოდეშეიბ. ხარეკეთ-ადრიდეკეკ შეადეკინეს და სახოგადოებაკ დამეშდა.

ხოტეველი

რუსეთი

—

საერო განათლების სამინისტრომ ამ დღეებში განმარტა, რომ შეშათოვის საკვრაო და საღამო კურსების დაარსება სამოსწავლო ოლქის მზრუნველეთა ნება-ყოფლობაზედ უნდა იქმნას დამოკიდებული ისევე, როგორც საედადგეკოო კურსების დაარსებაა ითით ხელშეო.

— განზრახავ აქვთ მომავალ წლიდგან ზოგიერთ სამეფოროკ სასწავლებლებთან სხვა-და სხვა ხელოვნის სწავლება შემოიღონ. ამ აზრით მიწოთ მოკეედებისა და სახელმწიფოო ქონებათა სამინ ტრო სთხოვს სახელმწიფოო საბეოს 10,000 მან.

— რუსეთის რკინის გზების წარმომადგენელთა კრება ამ დეკემბერს, სხვითა შორის, განიხილავს იმსა, თუ რა გარდასახადი უნდა იქმნას დაწესებული ავადყოფოფთა საწოლითი გადასაყვან-გადმოსაყვანად რუსეთის რკინის გზებზედ განსაკუთრებულის ვაგონებით.

— შეუამდგომლობაა აღძრული იმის შესახებ, რომ ყოველ საგუბერნიო ქალაქში შინ-დამზადებულ საგნების შუდმივი გამოფენა იქმნას გამართული ისევე, როგორც ამ ჟამად ეკატერინბურგსა და მოსკოვშიაო.

— სატეხნიკო ცოდნის გამავრცელებელმა შუდმიმა კომისიამ შეამდგომლობა დიიწო საერო განათლების სამინისტროს წინაშე, რომ ნება მოგვეცეთ 1899 წელს მთელის რუსეთის ტანჩოკოთა მესამე კრება გვმართოთო.

— საერო განათლების სამინისტროს განზრახვა აქვს თურმე ცალიერება შემოიღოს უნივერსიტეტებში, სახელმაბრ იურიდიულ ფაკულტეტს მოსწავლენი საერთაშორისო, საეკალესიო და საფინანსო უფლების ცოდნაში უნდა გამოსაცდონ ხოლმე მესამე კურსის დამთავრების შემდეგ. დღემდის ამ საგნების ცოდნაში სტუდენტები სწავლის დამთავრების შემდეგ გამოიცდებიან ხოლმე.

უცხოეთი

—

ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲐ. პრაგაში მომხდარ არეულობისა გამო სწერენ გაზ. „Prager. Tagebl.“-ს: ყველაზედ ძალიან არეულობის დროს ნემეცთა უნივერსიტეტი დაშვდა. ხალხი გამწარებული შეეარდა უნივერსიტეტის შენობაში და რაც-კი წინ დახვდა, მიწასთან გასწორია. პირველად უნივერსიტეტს სალამის 8 საათზედ დაეცენენ და ქვებისა და ჯოხების შემწეობით 600 ფანჯარაზედ მეტი სულ მილეწ-მოლეწეს. მეორე დღეს, ნაშუადღეევის 2 საათზედ, ხალხი ხელახლად დაეკა უნივერსიტეტს და 4 საათამდე არ მოჰშორებია. ბოლოს პროფესორების გოლშმიტს, გიარინა, რაბლისა და დიტრიხის თხოვნით პოლიციამ ჯარი გაგზავნა უნივერსიტეტის დასახსნელად, მაგრამ რადგან ჯარი ძალიან გვიან მოვიდა, ხალხმა თითქმის სულ ერთიან აიკლო უნივერსიტეტი. ძირის სართულები ხალხმა ფანჯრები გამოამტვრია და იქიდგან შენობაში შეეიდა. სანაღვარმიო, საქმითო და ბუნების-მეტყველობის კაბინეტებში სულ-ყველაფერი მიანგრმოანგრიეს, ხალხი პროფესორების სადგომებსაც დაეცენნ. კიდევ კარგი, ამბობს გაზეთი, რომ ფეფეკეკეა არ მოხდა, რადგანაც საქმითო კაბინეტში ბევრი ასფეფეკეკეელი რამ იყო, თორემ დიდი უბედურება დატრიალდებოდა. პროფეესორები იძულეტეულნი გახდნენ თურმე ცოლ-შვილი ვეეანში გაეგზავნათ.

— პრაგიდანვე სწერენ გაზ. „Berl. Loc. Anz.“ „სასამართლოთმ 348 კაცს სასაბრიროში დაპატიმრება გადაუწყეტა არეულობაში მონაწილეობის მიღებისათვის. თოფითა და ხმლით დაჭრილთა და დაშვებულთა რიცხვი 105 კაცს აღემატება. პოლიციელთაგანაც წაელიან ბევრი დაშავდაო“.

—

ᲘᲢᲐᲚᲘᲐ. თითნდგან დეპეშით ატყობინებენ გაზეთ „Indep. Belge“-ს, რომ სიიმპერატორო ვგარდის ორმა ჯარის-კაცმა წარსულ ორშაბათს სოლთანის მოკვლა განიზრახეს. სოლთანი ძალიან გაწყრა და ბრძანება გასცა, რომ დაპატიმრებულ იქმნას მრავალი ჯარის კაცი, რათა გამოირკვეს იმ ორის ვინაობაო.

—

ᲡᲐᲤᲠᲐᲜᲒᲘᲐ. გაზეთები იეუწეებინ, რომ ცნობილ დეპუტატსა და მწერალს გრაფს კოსტა-დეპარეგარს პროექტი შეაქეს პარლამენტში ინის შესახებ, რომ ებრაელთა წინაალმდეგ ახალი კანონი იქმნას გამოცემული. თვითის პროექტში გრაფი კოსტა-დე-ბარეგარი, სხვათა შორის, სწერს: „სამეფოებ ევროპეენებს, რომ ამ უკანასკნელ 27 წლის განმავლობაში სახელმწიფოს მმართვა-გამგეობის ყველა უმთავრესი ადგილები ებრაელთ უჭირავთ. მთელის საფრანგეთის ვაჭრობა და მრეწველობა მთლად ებრაელთების ხელშია. ადგილმამულები აუარებელი უჭირავთ. მაგრამ ესეც არ იკმარეს და ამ ბოლოს დროს ჯარიკ-კი გიიგსო ებრაელებითაო. ერთის საუკუნის წინად ებრაელნი საფრანგეთში არავითარს ძალას არ წარმოადგენდნენ, ითმ მაშინ ადამიანებად არც-კი სთვლიდნენ და დღეს-კი მთელი საფრანგეთი ითმ ხელშია. სხვა რომ არაფერი ვთქვათ, მარტო პანამის საქმე, რომელიც ებრაელთმ ვიიძეკრობის პაპოფი იყო, საფრანგეთს 1,400 მილიონი ფრანკი ზარალი მიაყენა. თუ შემდეგშიაც ასე გასტანა ამ საქმემ, ჩვენი სამმლოო მეXX საუკუნის დასასრულეს ევროპის რუქაზედ აღარ იქმნება აღნიშნული.“

† ᲐᲚᲔᲥᲡᲘᲡ ᲓᲝᲜᲔᲪᲘ.

ჩვენი მკითხველები კარგად იცნობენ საფრანგეთის შესანიშნავს რომანებისა და მოთხრობების მწერალს ალეფსს დონეს, რომელის არა ერთი მოთხრობაა დაბეჭდილი ჩვენის გაზეთის ფურცლებზედ. დეპშმან ეკვე ამბავი მოიტანა, რომ იგი თავის ოჯახში უეცრად გარდაცვლილა. ეეროპის აწინდელ მწერალთა შორის განსვენებული ალფონს დონეკ საუკეთესო მწერლად ითვლებოდა და ამისს ნაწარმოებს დიდის გატაცებით კითხულობდნენ.

განსვენებული საფრანგეთის მწერალი დაბადა 1840 წელს და გარდაიცვალა 57 წლისა. იგი ღარბიის დედ-მამის შვილი იყო, სამხრეთ საფრანგეთს, ნიშნი დაბადებული. დიდი განათლება არა ჰქონდა. მიღებული, მაგრამ დიდის ნიჭიანი იყო მამადლებული. თავისი მოღვაწეობა სალიტერატურო სარბიელზედ იმითი დაიწყო, რომ ლექსებსა და პაწია მოთხრობებს სწერდა, შემდეგ რომანების წერასაც მიჰყო ხელი და ყველგან დიდი სახელი გაითქვა. ამ რომანებს შორის უფრო ცნობილია „ფროთონ-უქტრისი და რისცეფი უფროსი“, „ჯაკი“, „ნანაში“, „ნუბა რუბესტანი“, „ტარტარენი“, „სიფო“ და სხვანი. „ტარტარენი“ ამ რამდენისამე წლის წინად იყო ქართულს ენაზედ დაბეჭდილი ჟურნალს „მოამბე“-ში.

დამეკვირდი

—

ᲐᲮᲚᲓᲐᲒᲘᲡ ᲙᲘᲚᲐᲡ ᲓᲐ ᲒᲐᲮᲔᲓᲐᲓᲐ ᲒᲣᲜᲔᲑᲘ, რომ მან გრძნობა ეოდესეს არ დაუკარგავს. რო�დაიტანჯებოდა ეოველსა ჯაგმფოფი, რომ იეოდეს ნამეფდი ვეთარება თავისის ტანჯვისა.

ბეოტეი

* * *

მაეის მომქეედი ᲓᲐᲑᲐᲒᲔᲑᲗᲐᲗᲕᲘ მეგობარია ეკსეფრასა და კანონიერებასა და ეტერი ეოველსეკე ანსდასა და უგუნურ დაეეუბადებასა.

ᲗᲐᲑᲐᲠᲘᲐ

* * *

სკამს სეკკარეკსა მოეკეარ.

იოსებ ტეფილი

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲓᲘᲡᲓᲐᲜ

(ამოკრებილი ამბები)

გაზეთებში დაბეჭდილია შემდეგი საყურადღებო ცნობები შესახებ იმისა, რომელ სახელმწიფოსაგან ეეერო ბევრი ხალხი მოგზაურობს რკინის გზით. ამ ცნობებიდგანა სსნნა, რომ ერთის წლის განმავლობაში ინგლისის რკინის გზებს გაეეადნიათ 864¹/₂ მილიონი ბილეთი. ინგლისში 38 მილიონი მცხოვრეკი ითვლება. მაშასადამე, თითო კაცს წელიწადში ოც-და-ს

მი ბილეთი ეკადნია რკინის გზისა. ამ გვარად ინგლისს ამ მხრივ პირველი ადგილი უჭირავს. მეორე ადგილი გეეთვნის ბელგიას. აქ გაყოფილა 86¹/₂ მილიონი ბილეთი. მცხოვრებნი რიცხეი ბელგიაში 6 მილიონია, მაშასადამე თითო კაცზე 14—15 მოგზაურობა მოდის წელიწადში. მესამე ადგილი უჭირავს გერმანიას. კაცის თვეზე წელიწადში 10 მოგზაურობა, მერე ჰოლანდიას—კაცის თვეზე—7 მოგზაურობა; საფრანგეთში—6, ავსტრიაში—4, ვენგრიაში—3, იტალიაში—2. სულ უკანასკნელი ადგილი ამ მხრივ უჭირავს რუსეთს—წელიწადში ხან კაცის თვეზედ მხოლოდ ერთი მოგზაურობა მოდის.

* * *

ერთის ინგლისელს „გამოუცნაურნშნია, რომ მას შემდეგ, რაც ორთქლით მომეშვეე მანქანები გამოიგონეს, მეშო კაცია რიცხვი ერთი ორად იკლო. სადაც უწინ 11 მეშა იყო საქონო, ეხლა სულ 5 ყოფილნ თურმეკ. ამიტომ მრეწველობისათვის იმდენი მეშა აღარ არის საჭირო, რამდენიც უწინ იყო. მართალია, თუმცა უკანასკნელ 56 წლის განმავლობაში მრეწველობა გაძლეურდა, მაგრამ ამავე დროს მცხოვრებთა რიცხეშეკ იმატა ყველა სახელმწიფოეში (რუსეთში ასე 92 კაცი მოეპატა, გერმანიაში ასე—75, ინგლისში—63, იტალიაში—48, ავსტრიაში—45, საფრანგეთში—18, ამერიკის შეერთებულ შტატებში—622 და ინგლისის ახალშეზებში—510). რადგანაც ინგლისი ყველა სახელმწიფოთა შორის ეკერობს, ამიტომ საკვირველიც არ არის, რომ მთელ ევროპის სიმდიდრის მეოთხედი ამ სახელმწიფოს ხელშია, თუმცა მცხოვრებთა რიცხვის მიხედვით, ინგლისის მხოლოდ მეთე ადგილი უჭირავს ევროპის სახელმწიფოთა შორის.

ᲛᲪᲘᲜᲐ ᲨᲔᲜᲘᲨᲕᲜᲐ

—

გაზ. „ივერიის“ № 248 №-ში „ივერიის“ ფოსტეთ რედაქცია სწერს დ. ხობის (ზუგდიდის მაზრაშია) მეგობარსენი ს. ჯ—

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა საგენტოსაგან).

5 დეკემბერი

ᲐᲗᲘᲜᲐ. დღეს საკმო რიტმამ დეპუტატებისამ მოიყარა თავი. ზავის შესახებ ხელშეკრულობა სამჯერ იქმნება წაკითხული, შემდეგ მეფე დაამტკიცებს. საფინანსო კანტროლის შესახებ დადგენილებანი, რომელნიც ჯერ უკანასკნელად არ არიან შემუშავებულნი, პალატის მიერ შემდეგ იქმნებიან განხილულნი.

ზავის შესახებ ხელშეკრულობა ერთხმად იქმნა მიღებული პალატის მიერ პირველი კითხვის დროს.

ᲨᲐᲠᲚᲝᲜᲘᲡᲗᲕᲘ. $7^3/_4$ საათზედ მოვიდა აქ იმპერატორი პრინცის ადალბერგიანთური. რკინის გზის სადგურზედ იმპერატორს გრაფი რანცაუ დახვდა. გრაფი მიესალმა უცვეფუტოეს სტუმარს ბისმარკის მაგიერ, რომელიც ავადმყოფობისა გამო სადგურზედ ვერ მოვიდა. იმპერატორი და პრინცი ადალბერგი სასახლეში წავიდა. ხალხმა „ვაშას“ ძახილით გააცილა. თავადი ბისმარკი მიესალმა სტუმრებს სასახლის პირველ დარბაზში. იქიდგან ისინი წავიდნენ სასადილო ოთახში, სადაც სადილი იყო გამართული. სალამოს 9 საათზედ იმპერატორი გამოეთხოვა თავადს და სადგურზედ წავიდა. იმპერატორი გრაფმა და გრაფინია რანცაუებმა გაიცილეს.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. დღეს რომაწილტი ალ ფონს დოდე უეკრუნ გარდაეცვალა. დოდეს წვეთი დაეკა. ეს ამბავი იმის ოჯახში სადილის დროს მოხდა, როდესაც დოდე ძალიან მხიარული იყო.

ᲙᲘᲚᲘ. სატყვაში, რომლითაც სადილის დროს მიპმართა პრინც ჰენრიხს, იმპერატორმა სთქვა, რომ პრინცის მოქმედების დედა აზრი ლოგიკური შედეგია იმისა, რაც ბაპამ და დიდმა კანცლერმა პოლიტიკურად შეჰქმნეს და რაც მამამ სიოამარ ველზედ შეიძინა. „გერმანიის სამხედრო ბაირალის წყალობით,—განაგრძო იმპერატორმა,—უნდა მიეკეს ვეპრობას ის უფლებანი, რომელიც ჩვენ შეგვიძლიან მოვითხოვოთ. საკმე შეეხება იმას, რომ მფარველობა გაუწიოთ შეეიწროვებულთ და დაჩაგრულ მოძმეთ. ესკადრა, თავისის ამხანაგებით უცხო სახელმწიფოთა ფლოტებთან ერთად, წინააღმდეგობას გაუწევს ყველას, ვინც ნემენცთა დაჩაგვრას მოინდომებს. თუ ვინმე მოიწადინებს ჩვენი უფლების დარღვევას და ხელის ხლებას,—გაემგზავრე იქ შეიარაღებულის მარჯვენით და შეიმოსე ახალგაზდა თავი დაფნის გვირგვინით, რომელსაც შერის თვალით არავინ არ შეეხებიან. თვალწინ იქონიე მშვენიერი მაგალითები, რომელნიც ჩვენს ოჯახში საკმარისად მოიპოვებიან და იმოქმედე თანახმად ჩემის აზრისა და სურვილისა. ვსვამ შენს სადღეგრძელოს, გისურვებ მშვიდობით მგზავრობას და სიხარულით დაბრუნებას“! პრინცმა მადლობა გადაუხადა და სთქვა, რომ მე სახელისა და დაფნის გვირგვინისათვის არ მივდივარ: მე მივდივარ იმიტომ, რომ შენ ლაბა მეკმნება უკადგომ იმპერატორის მცნება ყველას, ვინც მოსმენის სურვილს განაცხადებს და აგრეთვე იმათაც, ვინც არ მოისურვებს მოსმენას. დასასრულს პრინცმა სთქვა: „საყვარელ იმპერატორს დაუსრულებელი ვაშა“!

ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲘ. 17 დეკემბერს საბერძნეთ-ოსმალეთის ზავის ხელშეკრულება დამტკიცებულ იქმნა სულთანის მიერ.

6 დეკემბერი

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. უმაღლესი ბრძანება სამხედრო უწყების მიმართ: კავკასიის გრენადერთა დივიზიის უფროსი, გენერალ-მაორი, დიდი მთავარი ნიკოლოზ მიხეილის ძე ჩაჩიკეულ იქმნა მე-16 გრენადერთა სამეგრელოს რაზმის სიაში.

სამხედრო მინისტრის ბრძანება: ხელმწიფე იმპერატორმა კეთილ ინება და ნება დართო, რომ მისის უდიდებულესობის სახელის ასოები იქონიონ ეპოლეტებსა და პაგონებზედ: 1) პირველ როტებმა, ესკადრონებმა, სოტნებმა და ბატარეებმა ინ გვარ დიის ჯარის ნაწილებისამ, რომელთა შეფადაც ბრძანდება მისი უდიდებულესობა; ეს ბინკარგულება არ შეეხება ინ ჯარის ნაწილთ, რომელთა მეორე შეფად ბრძანდება მისი უდიდებულესობა; 2) საკუთარის კანონის სოტნებმა და მე-44 დრაგუნის ნიკეგროროდის პირველი რაზმმა.

ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲘ. გაზეთი „მალუმატი“ დაბეჭდეთბით უარსა ჭოფს გაზ. „გლასა მაკედონსკაო“-ს დაბეჭდილ ამბავს იმის შესახებ, რომ ვითომ ოსმალები ბოლგარიის სოფელ ვინგას მკვიდრთ სასტიკად მოეპყრნენო.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. გერმანიის ესკადრის ჩინეთში გაგზავნის გამო გაზ. „Morning Post“-ი ამბობს: „ეს ამბავი გერმანიის ისტორიაში მოელს ეპოქას შეადგენს; იგი თითქოს აღნიშნავს დასასრულს დიდებულის ხანისას და დასაწყისს ახალისას, რომელის დროსაც გერმანიის იმპრიოს ისეთი ადგილი ეკუთვნა, როგორიც არაოდეს არა სჭერია“. „Standard“-ი ამბობს: „ფლოტი და იმისი ქეშული წინამძღოლი, რომელსაც იმპერატორი გამოეთხოვა-ეუთეუოდ დიდს საქმეებს არ ჩაიდენენ, მაგრამ დაანახვებენ ქვეყანას, რომ გერმანია როგორც ინგლისი და საფრანგეთი, ნებას არ მისცემს, რომ ზღვის ნაპირას მდებარე რომელიმე სახელმწიფო გულ-ზვიადად მოეპყროსო.“

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. 6 დეკემბერს, ხელმწიფე იმპერატორის სახელწოდების დღეს, სატახტო ქალაქი ბაირალებით იყო მორთული. ყველა ეკკლესიებში გადახდილ იქმნა სადღესასწაულო წირვა და შემდეგ პარაკლისი. ისაკიევის ტაძარში წირვა მიტროპოლიტმა პალადიმ გადახადა. წირვას დაესწრნენ უცხო სახელმწიფოთა სადიპლომატიო კორპუსის ყველა წარმომადგენლები, სასახლის სეფექალნი და კავალერნი, სამოქალაქო და სამხედრო უწყებათა უმაღლესნი მოხელენი და ფეიერრა. მრავალ-ფამერის ბალობის დროს პეტერპავლეს ციხიდგან ზარბაზნები გაისროლეს.

6 დეკემბერს საზამთრო სასახლის ეკკლესიაში წირვა იქმნა გადახდილი. წირვას დაესწრნენ: ხელმწიფე იმპერატორი, ხელმწიფე იმპერატრიცანი მარიამ თეოდორეს ასული და ალექსანდრა თეოდორეს ასული, პრინცესა ვიქტორია ზლეზვიგ-გოლშტეინსა, პრინცი ბატენბერგიანი მეუღლეთოთთრთ, დიდნი მთავარნი და მთავარინანი და სიმპერატორო გვარეულობის სხვა წევრნი.

6 დეკემბერს, შუადღის 12 საათზედ, ხელმწიფე იმპერატრიცანი მარიამ თეოდორეს ასული და ალექსანდრა თეოდორეს ასული, პრინცესა ვიქტორია ზლეზვიგ-გოლშტეინსა, პრინცი და პრინცესა ბატენბერგისა და დიდნი მთავარნი და მთავარინანი დაესწრნენ სახლის გრენადერთა, გვარდიის ეანდარმთა, სიმპერატორო გვარეულობის მსროლელთა, ლეიბ-გვარდიის ზურგის ჯარის რაზმისა, დიდის მთარის მიხეილ პაველს ძის ბატარეიათა და მე-4 გვარდიის ცხენოსანთა ბატალიის საეკკლესიო პარადს. დღეს სასწაულის შემდეგ ზამთრის სასახლეში გამართულ იქმნა უმაღლესი საუზმე. საუზმის დროს ხელმწიფე იმპერატორმა მიირთვა ჯარის იმ ნაწილების სადღეგრძელო, რომელთაც დღეს თავისის რაზმის დღესასწაული ჰქონდათ.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. პალატამ მიიღო რაბიეს წინადადება, რომლის ძალითაც რკინის გზებზედ მოსამსახურეთ უნდა იმუშაონ შეუწყვეტლივ 10 საათს; 10 საათის მუშაობის შემდეგ 10 საათს უნდა შეისვენონ.

ალფონს დოდეს გვამს ორშაბათს დასაფლავებენენ. ფორმა თავისის სამხედრო კანონების ფეიერის პირით სამძიმარი გამოუცხადა განსვენებულის სახლობას.

7 დეკემბერი

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. ნიჟნი-ნოვგოროდიდგან მოსკოვში მიმავალი საეიოსო მატარებელი № 3 დაეჯახა მატარებელს № 15. ბევრი ვაგონი და 2 ორთქლ-მავალი დაიმტვრა. 5 კაცია დაშავებულები.

ᲒᲔᲚᲘᲜᲘ. დღეს იმპერატორი რუსეთის ელჩთან იყო დარბაზად.

ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲘ. საელჩო წრეებში იმედი აქვთ, რომ კრეტის შესახებ მოღაპარაკება დაასრულონ მომავალ კვირას, ან ახალწელიწადზედ არ უგვიანეს.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. „Ewen. Standard“ დეპეშით აუწყებენ ვენიდგან,—ხმა დადის, რომ რუსის ჯარმა პორტარტერი დაიკრიალა.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. სასამართლომ დაიწყო პანამის საქმის განხილვა. ბრალდებულთა სკამზე სხედან: არტონი, ბუაიე, მარე და სხვ. ნაკე გაქცეულია. აუარებელი ხალხი ესწრება ამ საქმის განხილვას.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. პანამის საქმე. არტონმა განაცხადა, რომ ბარონმა რეინაზმა $1^1/_2$ მილიონნი გადასდო პარლამენტის წევრთა შორის ავიტაციისთვის იმ აზრით, რომ მომგებანინ ობლიგაციების გამოცემის ნება-რთვა მიეღო. არტონი უარსა ჰყოფს, არავინ მოსმენილნია, მე მხოლოდ შესაწევარს ვიძლევდიო. დასასრულ ამტკიცებდა, რომ ჩემთვის ფული აღარ დავიტოვე, 2 მილიონი დავარიგე და, სხვათა შორის, 100 ათასი ფრანკი ნაკეს მივეცეო.

ეოლტერის კუშო გახსნეს იმის შესატყობად, გვამი ნამდვილად იმისია, თუ არა. თავი კარგად შენახული იყო და საშინლადა ჰგავს იმის ქანდაკებას. გასინჯეს აგრეთვე რუსსოს კუში, მაგრამ იქ მხოლოდ ჩონჩხი-ღა აღმოჩნდა.

8 დეკემბერი

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 7 დეკემბერს მოხდა კრება სტუდენტებისათვის საერთო საცხოვრებელ სახლების გამართვის კომიტეტის დამაარსებელთა. კრებას მოხსენდა, რომ ამ საქმეს თანაუგრძნობენ მინისტრი საერო განათლებისა, მინისტრი იუსტიციისა, რომელთაც მოისურვეს კომიტეტის და მფუძნებელ წევრებად ყოფნა, უწმინდესის სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგმა სახლერმა და მრავალმა სხვებმა. ნეჩაევმა მალეცემა შესწირა ამ საქმისათვის 20 ათასი მანათი, ჩრდილოეთის დამზღვევემა სახლგა დოებამ—12 ათასი, ა. ა. ნაზაროვმა—8 ათასი. სულ მოგროვდა ხელის მოწერით 50 ათას მანათამდე.

ᲚᲝᲜᲓᲘᲜᲘ. 6 დეკემბერს, ხელმწიფე იმპერატორის სახელწოდების დღეს, სადღესასწაულო პარაკლისს დაესწრნენ: თავადი ფერდინანდი, რუსეთის საელჩოს ყველა წევრნენ, სამხედრო და სამოქალაქო უფროსნი მოხელენი, საერო კრების დეპუტატნი, აქ მყოფნი რუსნი და ფიდ-ძალი ხალხი. რუსეთის საელჩოშიაც გართადგილ იქმნა პარაკლისი. ამ პარაკლისს დაესწრნენ: მთავარი, მთავრინა, მთავარი ბორისი, თავის აღმზრდელის არქიმანდრიტის ვასილი-თოუოთ, მთავარის ამალა, მინისტრები, აქ მყოფნი რუსნი, ბოლგარიის კრების წევრნი, რუსეთში ნასწავლი ახალგაზდობა და სხვ. პარაკლისის შემდეგ ვიმართა საუზმე, რომლის დროსაც მთავარმა წარმოსთქვა სადეგრძელოთა ხელმწიფეს იმპერატორისა. ამ სადღეგრძელოს დამსწრენი „ურას“ ძახილით მეეგებნენ.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. დიუფეელთან გაგზავნილ წერილში ჭერკეზი ორლიანისა სწერს: „საერთაეეთი უბრუნდება ზომიერ კონსერვატორთა იდეებს. მანარქიელებმა ხელი არ უნდა შეუშლონ ამ საკეთილო მოძრაობას. საეროოა, ჩვენს დასის ინტერესებზე კი არა, მთელ საფრანგეთზე ვფიქროთ“. გაზეთი „Temps“ ამბობს, ორლეანიქ ჭერკეზის წერილი ნიშნია მანარქისტების სისუსტისა მოშავალ არჩევნებზეზ.

ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲘ. ზავის უკანასკნელ პირობებს დღეს მოაწერეს ხელი.

ᲗᲕᲘᲗᲛᲤᲚᲘᲡᲔᲑᲐ

ᲡᲘᲐ

„ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ ბათუმის სკოლისათვის შემომწირველთა:

(შემდეგი *)

	მან.
ალექსანდრე ფარსადანოვი	15
ხარალამპე ძაძამია	15
პეტრე ეკიავა	15
ვასილ ფარეიეშვილი	15
ალეკრა	13
ყარაპან დათუშიძე	13 მ. 78 კ.
პავლე ქეფთია	12
გიორგი ბერიძე	11
სუქა-ბეი	10

*) იხ. „ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“ № 253.

ძმ. სიმონოვები	15
გიორგი პარაჩა	10
ა. ი. ვინშეიტი	10
ა. გრამმატიკოველო	10
სპადარო	10
მატეევეები	10
ჯემს	10
ხრისტო გრი-ბორიადი	10
ი. ბაიანი	10
ლ. პარაჩა	10
ნ. რიტტერ	10
ზაზბრონ	10
ჯ. რისტონ	10
ჩალბრეს	10
ი. მანპპოვი	10
ვასო ბეგია	10
მიხეილ ხეტუა	10
დომენტი ბაბუნია	10
ხრისტო ავაკიან	10
დავით ხეტწარია	10
სოლომონ საბაშვილი	10
ყარამპან ქილიფთარი	10
ილეკო გეგეშავა	10
ივანე ცეტლაძე	10
ნესტორ ანჯაფარიძე	10
გრიგოლ ჩიტავა	10
ნიკო ქადეშვილი	10
ეგვენი მამფორია	10
ბლასი ფირალავი	10
ანსენ ბუშლაძე	10
იაკობ ავანუზოვი	10
გიორგი და რაეფენ მაპავარიანები	10
კიმოთე თავზარიძე და ნადირაძე	10
სამსონ დიასამიძე	10
კოსტა გოგიბერიძე	10
პაპნო სიმონიები	10
მიხეილ სიდრაძე	10
ნესტორ ელიავა	10
ალექსანდრე აბაზაძე	10
ალექსი ფაჩულია	10
ლეონიდე ქიკოძე	10
გიორგი ჯაფეხი	10
ლევან კაკაბაძე	10
ქმეთიმე ბექაია	10
ვასო კაკაბაძე	10
დუტუ ბგასალია	10
ფარნა ბეგიანეა	10
№	10
თ. კონსტანტინე მელიქიშვილი	10
თეიმურაზ ჩაჩავა	10
ივანე ბუდადოეი	10
იოსებ ვეფხაძე	10
შეე	10
ნ. მ. ზუბოვი	10
ტენეფ-ბეტიონ	10

(შემდეგი იქნება)

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ ᲧᲘᲒᲜᲘ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲨᲘ

ისყიდება შემდეგი წიგნები:

	მან.	კაპ.
ქართლის ცხოვრება 1 წიგნი გამოცემა ზ. ჭიჭინაძისა	40	
ლექსები ანტონ ფურცელაძისა ფასი	40	
ვეფხვის ტყაოსანი სურათებიანი მშვენიერ-ის ყდით	10	
ნ. ნიკოლაძის ნაწერები	30	
კეთილი ძაღლი	20	
თხზ. ულ. მამია გურიელისა	1	
ქრონიკები თა. ჟორდანისაი	3	
ისტორიული ნარკვევი, ალ. ᲧᲣᲗᲮᲘᲡᲘᲡ	1	50
ნ. ნიკოლაძე. ბიოგრაფია	20	
აკაკი წერეთელი. გიორგაია	15	
ამირან-დარეჯანიანი	1	
ჩვენი ახალი მწერლობა სალიარაძისა	40	
ბუნება და ცხოვრება ი. ალხაზიშვილისა	60	

Дозволено цензурою, Тифлисъ 8-го Декабря 1897 г. სტამბა ᲨᲐᲠᲐᲫᲘᲡ და ᲫᲘᲫᲘᲨᲕᲚᲘᲡ. რედაქტორ-გამომცემელი ᲘᲚᲘᲐ ᲩᲐᲕᲩᲐᲕᲐᲫᲔ.